

SPOMEN OCU DOMOVINE PROFESOR PAVO BARIŠIĆ

PRAVAŠI SU SE RASKOLILI I ZA STARČEVIĆEVA ŽIVOTA, ALI PRAVAŠTVO JE NAŠA TEČEVINA I REALITET

Starčević se načelno suprotstavlja, on inzistira na hrvatskom jeziku i definiciji hrvatske državnosti. Što se tiče samog odnosa prema Srbima, on razdvaja etičku pripadnost od političkog djelovanja. Među pravaškim redovima imate mnoštvo nekatolika jer on sanja zajednicu u kojoj su svi ravnopravni



Ante Starčević je postavio prevelike moralne zahtjeve na politiku. To je, kao ideal, dobro, ali u pragmatici je to moglo drukčije. On je čitao Machiavellija i referirao se na njega, shvaćao misao napisanog, ali je i dalje usmjeren k idealima i nekako je njegova sreća što je ostao u oporbi jer je tako mogao zahtijevati te visoke ideale i na njima inzistirati samo s tog mjesta. Da je njegova stranka došla na vlast, pitanje je koliko bi ti ideali izdržali test političkog pragmatizma u kojem postoje konkretni interesi raznih strana

ANTE PERIČIĆ

Dvije stotine godina prošlo je od rođenja Ante Starčevića. Otac Domovine, kako su ga zvali još za života, rodio se 23. svibnja 1823. godine u Velikom Žitniku kraj Gospića. Riječ je o osobi koja je prva jasno rekla »NE« i Beču i Pešti, i to u trenucima kad se o Hrvatskoj, kao samostalnoj i nezavisnoj državi, samo sanjalo. Povodom tog, ali i jubileja 125. obljetnice smrti sveučilišni profesor Pavo Barišić, u izdanju Školske knjige, objavio je knjigu »Ante Starčević. Ideali slobode i prava« koja donosi inovativan pogled na Starčevićovu političku i filozofsku misao.

Uz nove crtice za portret sabornika i filozofa, knjiga otvara poglede na njegovo političko, književno, filozofsko i duhovno promišljanje te iznosi na vidjelo aktualnost njegovih misli i državničkih poruka te zaključke koji nadilaze dosadašnja tumačenja Starčevićevih promišljanja i stavova. Profesor Barišić je, osim izdane knjige, proteklog tjedna održao nekoliko predavanja o utemeljitelju pravaštva, od kojih izdvajamo ono u Hrvatskom državnom arhivu koje je, pored spomenutog, organiziralo i izložbu »Dr. Ante Starčević - Otac Domovine« u Državnom arhivu u Gospiću, kao i znanstveni skup u suorganizaciji s Filozofskim fakultetom u Zagrebu »Ante Starčević - lik - djelo - historiografija«.

Razgovor s Barišićem započeli smo s pitanjem - zašto smo zaboravili Antu Starčevića?

- Generacije koje su izborile slobodu i demokraciju, a to imate još od antičkih vremena kod Polibija, spomenute iznimno cijene. Sljedeće generacije na temu slobode već slabije reagiraju. Općenito, naš narod slabo poznaje svoju povijest.

Tako je to kod nas

Pozvao bih se, i ovoga puta, na Matoša koji je 1911., kada se pojavila prva monografija o Anti Starčeviću iz pera Kerubina Segvića, kazao, parafrazirajući: »Tako se kod nas događa. Familijarno se govori o Marxu, Masaryku, Havličeku; prijateljski se razmjenjuju informacije o Kierkegaardu i Bismarcku, dok malo o vlastitim veličinama znamo«. Starčevića je u to vrijeme grdila čitava generacija »naprednih žutokljunaca« koja ga nije čitala. Zato ga nije ni mogla razumjeti, jer svi koji su ga čitali smatrali su ga dragocjenim. Miroslav Krleža Starčevića naziva »najlucidnijom našom glavom« te se divio kakvom je bistrom pronicavošću taj umnik promatrao hrvatsku stvarnost svoga doba. Krleža zaključuje kako je upravo iz njegova pera ta stvarnost dobila najplastičnije slike i govorničke iskaze za »jedno čitavo stoljeće«. Uostalom, nemojmo zaboraviti da se kod nas demokracija nije razvijala prirodnim i kontinuiranim putem te se o mnogim temama dugo godina nije smjelo raspravljati. U Austro- Ugarskoj je riječ »revolucija« bila zabranjena. Nakon toga dolazi Stara Jugoslavija u kojoj je dobar dio onih koji su hvalili Starčevića bio proganjen. Trebalo je doći do obnove njegovih ideja i to je prvi hrvatski predsjednik Franjo Tuđman dobro znao. Nije on bez razloga Starčevića stavio na najveću novčanicu ili

